

Beskrivning

Sedan cirka 100 år tillbaka har Rudolf Steiners (1861-1925) antroposofi varit ett av de mest inflytelserika alternativa andliga rörelser i samtiden. För närvarande finns det över ett tusen waldorfskolor, nära två tusen waldorfförskolor och omkring sexhundra socialterapeutiska verksamheter över hela världen som arbetar i enlighet med den antroposofiska världsbilden. Vidare har antroposofin inspirerad och influerad ekologisk jordbruk, alternativ medicin, religion, bildkonsten, arkitekturen för att nämna några exempel.

Antroposofin anser sig själv inte vara en religion utan snarare en 'andlig' livsåskådning som arbetar med metoder som även finns inom naturvetenskapen såsom undertiteln till Steiners *Frihetens filosofi* anger. Likväl, så finns det en hel del begrepp och termer som för en utomstående lätt kan associeras med och starkt påminner om en religion eller en religiös livsåskådning som till exempel tanken om reinkarnation eller beskrivningen av människan som bestående av fysisk kropp, eterkropp, astralkropp och jaget.

Trots antroposofins stora inflytande i samhället så finns det förvånansvärt få *filosofiska* analyser av den kunskapsteoretiska och metafysiska bakgrunden av antroposofin. Två stora arbeten som publicerades relativt nyligen efter millennieskifte fokuserar på en mer religionshistorisk analys av Steiners arbeten och på de tidiga filosofiska verken av Steiner. Kritik eller försök till dialog från akademiskt håll har många gånger även begränsad sig till eller fokuserad på specifika områden såsom till exempel waldorfpedagogiken eller homeopatin som ingår som en del i den antroposofiska medicinen. Där har kritiken också till stor del handlat om att motbevisa påståenden inom antroposofin, vilket inte kan anses gynna en *dialog* mellan t.ex. akademisk religionsfilosofi och den antroposofiska rörelsen.

Inom religionsfilosofin har på senare år en generell önskan utvecklats att vidga sitt forskningsområde utöver den västerländska, kristna traditionen. Bland annat så anser man att en mer global religionsfilosofi inte bör utesluta några andra religioner i sin forskning och att den inte heller bör förbise andra religiösa fenomen såsom exempelvis nyandliga rörelser. Med tanke på detta kan man återigen förvånas över att det finns så pass lite akademisk filosofisk eller religionsfilosofisk forskning om en så pass utbredd livsåskådning som antroposofin, samtidigt som antroposofin med tanke på sitt inflytande i samhället världen över borde vara en viktig livsåskådning att relatera till och ha en dialog med, även inom filosofin eller religionsfilosofin. En filosofisk undersökning av den kunskapsteoretiska och metafysiska bakgrunden av antroposofin i denna anda bör då heller inte i första hand ses som ett försök att motbevisa påståenden inom antroposofin utom som ett led i ett försök att träda in i en konstruktiv dialog mellan den religionsfilosofiska traditionen och antroposofin.

Detta projekt syftar således bland annat till att åstadkomma en sådan dialog och för att uppnå detta så ska (a) centrala kunskapsteoretiska och metafysiska antaganden inom antroposofin identifieras. Vidare så ska (b) Steiners argument för dessa antaganden identifieras. Sedan ska (c) dessa antaganden analyseras och kritiskt undersökas med hjälp av den analytiska religionsfilosofins metoder. Slutligen ska (d) resultaten av denna analys konstruktivt relateras till områden i vilken antroposofin har haft och har stort inflytande.

Denna konstruktiva dialog ska dels leda till en djupare förståelse av tankar och begrepp inom antroposofin och borde även leda till en utvidgning av religionsfilosofins forskningsområde. Konsekvenser för områden inom vilka antroposofin har haft eller har inflytande behöver också tas i beaktande. Företrädare för antroposofin skulle också kunna ha nytta av analysen och en konstruktiva dialog som bygger på en sådan analys skulle bland annat kunna belysa antroposofins självförståelse och även inom rörelsen leda till en mer kritisk hållning i synnerhet till mer kontroversiella påståenden inom antroposofin. Således kan både akademisk religionsfilosofi och antroposofi profitera från en sådan analys och dialog.